

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96504](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96504)

ut probatum fuit, iuxta c. literis. cū similibus. extra de
presumptio. & qui dicit, ac iurat, se illā carnaliter co-
gnouisse, & matrimonium cū ea cōsumasse, cuius as-
sertioni, & iuramento, muliere etiam negante, in hoc
stādū est, & credendū, ut in c. continebatur, & ibi gl.
& doct. cū similibus. de desponsa. impub. & si do. Mat-
thæa noller inspicere, & resisteret, prout aliās fecit, tunc
presumptio cōtra eā esset, quod esset cognita, & habe-
ri deberet pro fictē cōfessa, & cōuicta. argumēto c. 2.
de cōfess. in 6. cautē ergo agat ipse do. Iudex, si fecerit
illā denuo p. alias matronas, & obstetrices peritas in-
spici, quoniam ex illarum relatione poterit informari,
qualiter debeat iudicare. ¶ An autē est actis causā de-
clorij hucusq; factis, ex quibus quandocūq; potest
iudicari in causā matrimonij et post plures sentētiās
latas, per ea, quæ habentur per Abb. in d. ca. ex literis.
iudex debeat iudicare ad fauorem Persanctis uiri, &
sic matrimonij carnalis, an uero ad fauorem dicte do-
minæ Mathææ, & monasterij, aliorumq; litis confor-
tum, & sic matrimonij spiritualis, puto absque multi-
loquio concludendū esse, qd debeat iudicare ad fauorem
Persanctis uiri cōtra ipsam do. Mathæā, litisque
cōsortes, prout aliās fuit iudicatū per do. Richardum
iudicem, qui confirmauit sententiam do. Ioan. Bapti-
stæ, quæ in se tenuit, ueluti supra dictum est, quia si re-
cte, & diligenter dicta, & depositiones testium hinc
inde examinatorum, & cōfessiones, seu respōsiones
factæ positionibus confiderentur, melius probatum
dicitur esse pro parte Persanctis, cui eius uxor est testi-
tuenda, nō obstante ingressu religionis, ex quo proba-
tum est eo mō, quo de iure potest probari, ipsam do-
minam Mathæam carnaliter fuisse à Persancte uiro
suo cognitā, iuxta tex. in c. literis, & in c. tertio loco.
de presumptio. quam probatum fuerit pro parte do.
Mathææ, quæ conata fuit probare etatem illegitimā
ad p̄hendū matrimonij, q̄ quidē iudicio meo minus
plene probata fuit. Et si uellē singula dicta, & uerba te-
stium resumere, profecto longiores essent vñ summa-
riē solū cōsiderādo depositiones testium deponentiū
pro do. Mathæā p̄ Persanctē, dico nō uideri probatā
intentionē do. Mathææ, litisque p̄sortū, nā Frāsciscus Ia-
cobi, & do. Catharina uxor olim Angeli nihil cōclu-
dūt, ut clarē ex eorū dictis colligitur. dñā Sanctina est
pauperrima, uilisq; persona, & hostiatim quærit ele-
mosinam, & deponit dominam Mathæā eo tempo-
re, quo peruenit ad manus Meneci fuisse annorū se-
ptem, alij uero testes deponunt de maiori tempore,
uidelicet Franciscus de annis decē, domina Cathari-
na de nouē, & domina Marfia de octo, & sic in hoc
testes multum uariant, neque plenē concludunt, eu-
ius ætatis esset domina Mathæa, quando dux Vrbi-
ni ad ciuitatem Perusie accessit, quia non deponunt,
de quo anno nata fuerit, quamuis dicant, quod pote-
rat esse tunc temporis, seu uidebatur esse trium an-
norum, nam p̄ ad concludendam certā ætatem, & ad
probandum directē, & uerē illius ætatem debebāt tes-
tes, & uicini deponere de tempore certo natiuitatis,
& de quo anno illa nata fuerat, ut declarat Bar. in l. de
ætate in 3. col. in uers. uenio ad secundam. ff. de min.
& ibi habetur in apostil. Præterea quatuor ex testibus
dictæ dom. Mathææ respondendo interrogatoriis, ui-
delicet domina Marfia, domina Peregrina, domina
Felicia, & Centius Herculani concordant in hoc, at-
que deponunt, quod mater do. Mathææ melius, quā
alius scit illius ætatem. sed Sensfona mater sua respō-
dendo positionibus cum iuramento dixit, & confessā
fuit, qd tempore, quo contracta fuit parentela, & fuit
facta dotis promissio, quod quidē fuit de anno 1523.
de mēse Iunii, ipsa Mathæa erat annorum decem cū
dimidio alterius anni, ut in processu folio 20. respon-

dendo primā positioni simpliciter, & indistinctē cō-
fessa fuit, deinde elapsus fuit unus alius annus ante,
quā per uerba de præsentī matrimonium contrahe-
retur, quod fuit contractum de anno 1524. & de men-
se Iunii, ut apparet in processu per instrumentū publi-
cū, & per fidem à notario factam, ac etiam ex cōfessio-
ne matris, ergo coniungendo confessionem cum
dictis illorū quatuor testium uidetur probatū, quod
tempore, quo Persanctes uir Mathæam domum dux-
xit, ipsa erat ætatis annorum undecim cum dimidio,
¶ in qua ætate de iure matrimonium contrahi potest,
& p̄ctum per uerba de præsentī non potest separari, si
copula carnalis sequuta, & mulier cognita fuerit car-
naliter à uiro, cuius assertioni, & iuramento hoc in ca-
sū de copula carnali statuitur, etiam in casū, quo mulier
copulā carnalem, & se fuisse cognitam negaret, ut est
tex. ibiq; Abb. qui in terminis nostris hoc indiuiduo
ponit in d. c. continebatur. de desponsatio. impub. &
tāto magis hoc dicendū est in casū nostro, in quo ul-
tra dictū, & iuramentū uiri hoc probatū fuit per plu-
res testes pro parte Persanctis examinatos, qui proba-
bant copulā carnalem illo tēpore interuenisse, & sic
in illa ætate, in qua si interuenit, dī p̄ctū matrimoniū
indissolubile, ut per Abb. in d. c. continebatur. ubi qñ
femina est proxima pubertati, si probetur, qd simul se
coniunxerint, prout in casū nostro probatū fuit, tunc
standū est dicto, & iuramento uiri de copula carnali,
& qd illam perfectē cognouerit, ¶ & ex hoc femina ui-
ripotens, & apta ad contrahendū matrimonium præ-
sumitur, subditque Abbas ibi in fi. uerb. qd qñ mulier
fuit cognita, si erat in decimo anno constituta, uel ul-
tra, tunc censetur uiripotens, & dicitur proxima pu-
bertati, ergo hoc magis dicendum est, quando esset
annorū undecim, & ultra. Præterea plures testes exa-
minati pro parte Persanctis deponunt tempore, quo
uiderunt illam nudam cum Persancte nudo in eodē
lecto, se inuicem amplexantes, & deosculantes, de si-
gnis pubertatis in ipsa Do. Mathæa, uidelicet de tu-
mefactione mammillarum, de languine ipsius, & de
aliis signis, ex quibus infertur pubertas, seu proximi-
tas pubertatis, seu saltem uiripotentia sua, prout etiā
deponūt obstetrices in cā examinata, uidelicet D. Bri-
gida, & D. Eugenia, qd dixerūt illā fuisse aptā ad gene-
randū, & procreandū. In reliquis me remitto ad ea,
quæ ad fauorem Persanctis ab aliis allegata fuerunt:
& hæc pro nunc puto sufficere pro quali quali infor-
matione Do. Iudicis, coram quo in præsentiarum
hæc causā uertitur. Cætera ipse suppleat. Laus Deo.

S V M M A E.

- 1 Matrimonium sub conditione honesta, quæ non sit contra sub-
stantiam matrimonij, contrahi potest, & ea pendente, uires
sponsaliorum de futuro, & non matrimonij habet.
- 2 Et sequuta copula carnali, uel sequutis uerbis de præsentī absq;
repetitione conditionis unum matrimonij puri, & de præsentī
habet.
- 3 Matrimonium per simplicē copulæ carnalis conatū non perficitur.
- 4 Pater, seu mater in causā filie quando testis idoneus sit, & quan-
do non.
- 5 Cap. uidetur. in fi. qui matr. accusa. poss. declaratur.
- 6 Protestatio præambula mentem, qualis fuerit, declarat, & quan-
do in contractū repetita censetur. & num. 7.
- 8 Pater pro filia, quam habet in potestate, potest sponsalia quo-
modocūque contrahere, ea sciente, & non contradicente.
- 9 Testibus super affirmatiua deponentibus etiam uni magis, quā
super negatiua est credendum.

E P I T O M E.

MATRIMONIUM sub ea cōditione fuisse per uerba
de p̄sentī p̄ctū, sub quia sponsalia prius à patre nomine
filie

filiae ac sciente, & non contradicente contracta fuerant, hic ostenditur.

CONSILIVM XXXIII.

NON insistendum esse arbitror, an matrimonium sub conditione honesta, & quae non sit substantiam matrimonij, contrahi possit, quia & Theologi, & canonistae cōiter posse contrahi, uolunt, & interim pendente huiusmodi conditione non dici hūc uires matrimonij, sed sponsaliorum de futuro, ut in c. 1. in fi. de spon. in 6. & hī in c. de illis. in c. super eo. & in c. per tuas. de condi. apposi. & ubique per Scrib. & praecipue per insignem Doctorem vltimontanum dominum Henric. Boic in c. si conditiones. cod. ti. Clari iuris est etiam, quod si pendente conditione honesta, sub qua contractū fuit matrimonium, uel etiam pendente conditione, sub qua sponsalia de futuro contracta fuerint, sequuta fuerit copula carnalis, uel sequuta fuerint inter sponsos uerba de praesenti, uidetur a conditione recessum, & matrimonium, ac sponsalia, quae uim matrimonij de futuro habebant, purificantur, & uim habent matrimonij puri, & de praesenti, nisi conditio expresse repetita fuerit eo tempore, quo post sponsalia conditio nalia matrimonium per uerba de praesenti contractū fuit, ut probatur in iuribus supra alleg. & ibi glo. & docto. in d. c. unico. in fin. ibique glo. & alij, & prout in huiusmodi causa a pluribus Clarissimis Aduocatis Dom. Ceciliae plenē discussum fuit, ad quorum dicta me remitto. Sed tota uis praesentis causae in eo consistit, an pro parte praefatae Dom. Ceciliae probatum fuerit, quod sponsalia de futuro contracta fuerint sub conditione, de qua in processu, & an probatum sit, quod eo tempore, quo postea matrimonium per uerba de praesenti fuit contractum, eadem conditio repetita fuerit, ac etiam utrum ex parte Franciscumariae aduersarij probata fuerit copula carnalis inter ipsum, & D. Ceciliam, super quo ultimo non est insistendum, cum super eo satis plenē ab alijs Aduocatis satisfactum esse censeam, quod non dicatur copula carnalis probata, quoniam praefatus Franciscumaria coram Reuerendiss. Episcopo Cafalensi tunc Romandiolae Praefide, & respondendo etiam positionibus praefatae Do. Ceciliae, negauit copulam interuenisse, solumque conatum simplicem carnalis copulae confessus fuit, per quem conatum matrimonium non perficitur, ut in c. fi. extra de sponsal. quo uerō ad sponsalia per uerba de futuro contracta, an illis fuerit apposita conditio de veniendo ad habitandum ad ciuitatem Fauentiae, & in illa perpetuō permanendum, plenē per plures contestes pro parte D. Ceciliae productos credo probatum fuisse: & posito, quod hoc non diceretur concludenter probatum, uidendum est, an tempore matrimonij per uerba de praesenti contracti conditio illa de ueniendo ad habitandum, ut supra, adiecta fuerit taliter, quod matrimonium purē non dicatur contractum, sed sub conditione praedicta, quae nunquam adimpleta, nec purificata fuit, immo illam Franciscumaria adimplere recusauit, atque recusat, ut in processu habetur, & ideo huiusmodi matrimonium de iure effectum sponsaliorum de futuro habere dicatur, ita quod etiam lite pendente dicta D. Cecilia licuerit, & liceat matrimonium cum alio contrahere, & cum illo permanere, non obstante primo matrimonio conditionali, ut in d. c. vni. co. in fi. de spon. in 6. iuncto c. 1. & 2. de matrimo. contract. contra interdic. eccle. Et quod conditio supra dicta expressa fuerit tempore matrimonij per uerba de praesenti contracti, & quod illud fuerit matrimonium non purum, sed conditionale, apparet ex dictis plurimum te-

stium pro parte D. Ceciliae examinatorum, illud namque, & publice coram pluribus, & diuersis personis factum fuit, & praecipue coram Magnifico Do. Saluatori Pacino tunc ciuitatis Fauentiae Gubernatore, qui opem informatum de uerbis tunc temporis expressis, quia ipse erat in loco propinquiori penes sponsos, in suo testificatu diligenter interrogatus deposuit, quod inter D. Ceciliam, & praefatum Franciscumariam per uerba de praesenti sub conditione, quod ipse Franciscumaria ad habitandum perpetuō ad ciuitatem Fauentiae ueniret, haberet, matrimonium contractum fuit in domo magistri Pauliantonij: idem per uerba clara magistri Pauliantonij pater D. Ceciliae testis ab ea inductus deposuit, & cum dicto praefato Do. Saluatori in omnibus, & per omnia concordauit: & quamuis pater causa filiae regulariter testis esse non possit ad fauorem filiae. testis idoneus. ff. de testi. §. item testis idoneus. 4. q. 3. l. parentes. C. de testi. tamen ad coniungendum, ac etiam ad disiungendum matrimonium, illudque impediendum pater idoneus testis censetur, dummodo aliās sit persona honesta, & fide digna, ut est textus, uidetur. extra qui matr. accu. post. glo. in sum. in ultimis uer. 3. q. 5. c. uidetur. 3. q. 16. Nec aduersatur super eo. extra de testib. quia ille testis in principio loquitur, quando mater, seu pater esset aliās suspectus, ut quia uellet deponere ad fauorem filiae, ut matrimonium contrahere cum uiro longē digniori, & ditiori, ac honestiori, quam essent ipse, & eius filia, ut ibi not. secundo est differentia, an pater, seu mater uelit pro filia deponere ad effectum, ut impediatur matrimonium contrahi, & si ipse pater sit bonae opinionis, & fama, tunc admittitur ad testificandum, & hic uidetur casus noster, aut pater uult deponere pro filia ad finem, ut dirimatur matrimonium iam contractum, in quo contrahentes tanquam uir, & uxor perseverauerunt, & tunc non debet admitti, ut probatur in d. c. super eo. §. super illa uerō. & secundum hanc dist. intelligo textum in d. c. uidetur. in fi. qui matr. accu. post. qui his generalibus uerbis utitur, quod uerō legitur, per non recipitur in causa filij, nec filius in causa patris, in causis matrimonialibus, & contractibus uerum est, in matrimonio uerō coniungendo, & disiungendo ex ipsius coniugij prerogatiua, & quia fauorabilis res est, congruē admittuntur: illa uerba in coniungendo, & disiungendo matrimonio, intelligo, quando uellet testificari, ut matrimonium contraheretur, uel ut non contraheretur, ut quia deponeret ad finem, ut impediret contrahi: immo generalitas illius textus innuit, quod pater pro filio, seu filia testificari possit, et ad effectum, ut coniugium disiungeretur, quem tamen casum ultimum intelligere debemus, quando ratione consanguinitatis peteretur matrimonium iam contractum dissolui, ad c. 1. §. 5. q. 6. Ad fauorem filij D. Ceciliae facere uidetur depositum Do. Antonijmariae sacerdotis tertij testis, qui attestatur se a magistro Pauloantonio fuisse informatum, quod deberet proponere, & narrare, qualiter matrimonium contrahendum intelligeretur contrahi debere cum hoc pacto, & conditione, ut sponsus, hoc est Franciscumaria teneretur uenire ad habitandum ad ciuitatem Fauentiae, propterea quod sic erat conuentum, & ergo infertur mentē magistri Pauliantonij, & quod D. Cecilia fuisse semper, quod non aliter matrimonium esse contrahendum, nisi sub illa conditione, prout etiam testis ipsa Do. Cecilia tempore, quo contracta fuerunt sponsalia de futuro, & post, semper dixit, se nolle contra ciuitatem Fauentiae nubere, & ita pater iurauit, & quae promissit, ut supra. Ex quibus infertur, & colligitur, quod Do. Cecilia semper in hoc proposito perseverauit etiam eo tempore, quo per uerba de praesenti matrimonium contractum fuit, quia si ex proreptione

tione praeambula deprehenditur, qualis fuerit mens illius, ad not. per Scrib. in c. per tuas. de condi. apposi. cui protestationi ipse Franciscus Maria assensit, prout deponunt plures testes, & maxime frater. Stephanus secundus testis, magister Alexander quartus testis, & magister Paulus Antonius septimus testis, Antonius quintus testis, & quod protestationi factae dictus Franciscus Maria consenserit, satis et colligitur ex chirographo scripto manu ipsius, iunctis dictis testimoniis, ergo illa protestatio, quae ad notitiam dicti Franciscus Mariae peruenit, & quam ipse recepit, debet intelligi repetita in contractu matrimonij postea celebrati, quia in iis, quae a consensu plurimum dependent, ut sunt contractus, protestatio, praeambula, quae deuenit ad notitiam alterius partis, & ab ea recepta fuit, intelligitur in contractu postea contracto repetita, & declarat, qualis fuerit mens, & uoluntas protestantis, ut per Bar. in l. non solum. §. morte. ff. de no. op. nun. circa si per Ant. Abb. & alios cōiter in c. cum M. Ferraricnsis. ext. de const. p. Cardi. & Abb. in d. c. per tuas. & per do. Henr. Boic. in c. conditiones. de cond. appo. in 2. col. Dicendum est igitur matrimonium postea subsequutum per protestationem praeambulam fuisse sub conditione illa contractum, & praesertim cum (ut dixi) adsint et duo testes bonae opinionis, & fama, qui deponunt de huiusmodi conditione rpe contracti matrimonij de pñti expressa, & in ore duorum et iterum uerbum. c. in omni. ext. de testi. l. ubi numerus. ff. eo. ¶ Et si diceretur, quod eo tpe, quo sponsalia sub conditione praedicta contracta fuerunt, ipsa dñs Cecilia non fuit pñs, sed ipse Magister Paulus Antonius solus cum Franciscus Maria sponsalia nomine filiae contracta, & conditionem apposuit, & propterea non potest dici conditionem ab ea fuisse in sponsalibus, & post sponsalia appositam, & sine consensu filiae per non potest illius nomine sponsalia contrahere. l. sponsalia. ff. de spons. 8 Rōdetur, quod ex quo D. Cecilia erat in potestate patris, ipse per potuit pro ea sponsalia quocumque contrahere, dummodo illa scierit, & non contradixerit, quia non contradicendo consensisse censetur. l. in sponsalibus. l. sed ea. ff. de spons. sed ipsa D. Cecilia non modo non contradixit, immo et approbavit, & ratificauit, ut per testes probatum fuit, quod sufficere uidetur, ut in l. haec ita. ff. de spons. c. 1. de despons. impu. in 6. c. 1. 30. q. 2. & c. si de despons. impu. ergo &c. ¶ Et quia ex aduerso praefatus Franciscus Maria conatus fuit per plures testes uelle negatiuam coartato loco, & tpe probare, quod eo tempore, quo matrimonium de pñti contractum fuit, conditio aliqua adiecta non fuit, sed pure, & simpliciter fuit per uerba solita inter uirum, & uxorem proferri contractum, iuxta. tex. in c. si inter uirum. extra de sponsa. prout deponere uir testes pro parte ipsius Franciscus Mariae examinati, substinendo partes D. Ceciliae rōdetur, quod ex quo plures testes pro parte sua deponunt super affirmatiua, illis plus credendum est, quam testibus contrariis super negatiua deponentibus. l. diem. §. si plures. cum ibi not. per Bar. ff. de arbi. Bal. & alij in l. actor. C. de probat. & per Scrib. in c. quoniam contra. ext. de prob. & plus creditur uni testis super affirmatiua, quam pluribus super negatiua. Bart. in l. 1. in prin. ff. de vent. in sp. Præterea ultra quod per duos testes probatum fuerit de conditione in matrimonio adiecta, sufficeret, quod ante contractum matrimonium de pñti et ex intervallo interuenit protestatio facta per ipsam D. Ceciliam, uel per eius patrem eius nomine ipsa sciente, & uolente: quae protestatio facta fuerit ipso Franciscus Mariae illam acceptanti, nec contradicenti, prout fuit per testes D. Ceciliae probatum, nam illa censetur repetita tempore, quo contractum fuit matrimonium: de praesenti, nec ab illa dicitur recessum: ergo uerum est dicere conditionem matrimonio

adiectam fuisse, ut supra dictum est. Præterea ut concordentur testes utriusque partis, qui contrarij uir, pro ut semper concordandi sunt, quoniam hoc fieri potest iuribus uulgaribus, dici potest, quod testes Franciscus Mariae, qui deponunt, matrimonium contractum fuisse pure, & simpliciter per uerba consuecta ad formam matrimonij, debent intelligi, ut uoluerint deponere tñ de ultimis uerbis à Do. Antonio Maria sacerdote pro forma matrimonij prolatis, & sic dicta illorum solum referenda sunt ad ea ultima uerba, & non ad oīa, quae ab illo sacerdote prolata fuere: quia uerum est, quod illa uerba formalia ultimo loco relata fuerunt pura, & simplicia, non tñ negant, quin prius in praefationibus potuerit conditio exprimi, & ut plerumque contingit in huiusmodi actibus matrimonialibus illi, qui sunt pñtes, & actui assistunt, magis animaduertunt ad uerba formalia matrimonij, quam ad alia praecedentia: & hoc modo possunt testes concordari, uel 3. q. testes D. Ceciliae deponant de omnibus iis, quae fuere tempore contracti matrimonij gesta, & prolata: testes uero Franciscus Mariae deponant solum de ultimis uerbis formalibus matrimonij. argum. eorum, quae uolunt Bar. Alex. & alij in l. 2. §. creditur. ff. si cer. pet. cum infinitis sim. quae allegari possent. Laus Deo.

S V M M A E.

- 1 Protestatio etiam à parte acceptata in ijs, quae à uoluntate duorum dependent, actum contrarium postea ex intervallo factum non impedit.
- 2 Nisi protestationis uerba, tractum de futuro haberent, & generalia, ac pingua essent. & nu. 29.
- 3 Actus ex intervallo absque dubio dicitur fieri, qui sit post quinque, uel sex dies.
- 4 Matrimonium solemniter contractum per protestationem generalem, & tractum ad futurum habentem antea factam non impeditur. & nu. 7. ubi id distinguendo declaratur. & nu. 30.
- 5 Ex copula matrimonij praesumptum inducitur, licet sponsalibus sub conditione contractis facta esset protestatio, quod per subsequentem copulam matrimonium non intelligatur contractum, & quando hoc uerum sit. nu. 23.
- 6 Idem & magis, si protestatio hac praecessisset copulam sequentem post matrimonium solemniter, & per uerba de praesenti contractum. & nu. 14. 18. & 23. ubi hoc declaratur.
- 7 Protestatio generalis futurum respiciens, & derogatoria matrimonij sequentis, et uelita in causa matrimonium postea publice contractum impedit, si solum uerba apta ad matrimonium sint subsequenta, secus si ultra uerba etiam carnalis copulatiua sequuta foret.
- 8 Copula carnali quos effectus in matrimonio operetur.
- 9 Patrimonio semper in dubio indicandum.
- 10 Matrimonio, quod iure contractum, seu praesumptum dicitur, partes prauidicare non possunt.
- 11 A protestatione derogatoria matrimonij, an & quando et in foro conscientiae per copulam sequentem sit recessum.
- 12 Protestatio matrimonio aduersatiua ab utraque parte recepta, & mutuo consensu facta per uerba generalia, ac futurum respicientia, & omnem actum matrimonij, seu sponsalium praecedens consensum in futurum ita excludit, ut matrimonium postea de facto publice, & solemniter contractum non valeat, & penitus nullum dicatur, nec à copula sequuta conualidetur, aut praesumatur. nu. 14.
- Et tanto magis, si cum iuramento fuerit facta protestatio. nu. 16.
- 13 Consensus simultaneus, & liber in matrimonio pro substantia illius requiritur.
- 14 Copula subsequens quando matrimonium validum faciat, seu praesumat, & quando non. & nu. 22.
- 15 Copula sequens nihil operatur in nuptijs simulatis, uel iocosis.
- 16 Iuramentum animi deliberationem magis demonstrat.
- 17 Protestatio facta in ijs, quae à uoluntate duorum dependent, per actum contrarium subsequentem tollitur, nisi protestans non sibi simpliciter, sed alteri, cuius intererat, iurauisset.

- 18 Matrimonium quando ex copula subsequuta inferatur, non obstante protestatione contraria etiam simultanea, & quando non. & num. 23.
- 19 Protestatio derogatoria matrimonij, & ad matrimonium, & copulam futuram relativa, iusta causa metus, sequens matrimonium impedit.
- 20 Et an hac iusta causa metus probari debeat, nec ne.
- 21 Matrimonium propter iussum metum est ipso iure nullum, & invalidum.
- 22 Copula sequens voluntaria, quando matrimonij ab initio propter metum iustum, aut violentiam illatam nullum, & invalidum confirmet, & validum faciat.
- 24 Copula sequens effectum protestationis matrimonij adversatur, non tollit, ut ab ea recessum dicatur, quando partes ante omnem alium actum amoris, & libidinis causa simul coire consueverunt, & in tali coitu perseverantes ex aliqua causa ad huiusmodi protestationem devenissent, & postea matrimonium de facto contractum, & copula sequuta esset: secus si post sponsalia contracta protestatio, & copula sequuta foret. nu. 27.
- 25 Pro matrimonio presumpto in terminis c. is qui fidem. de spons. ut quis obtineat, quid probare debet.
- 26 Mens, & voluntas ex eo, quod consuetum est fieri, colligitur.
- 27 Copula post sponsalia pendente conditione interveniens reddit sponsalia pura, & effectum matrimonij operatur.
- 28 Copula sequens semper effectum matrimonij presumpti operatur, quando ex parte unius tantum, & malitiose consensus defuit.
- 29 Protestatio ab utraque parte acceptata actum contrarium ex intervallo factum cessare facit, quando ea futurum respicit, et si per verba generalia, & ampla facta non esset.
- 30 Protestatio in dependentibus a voluntate duorum actum contrarium postea factum non tollit, neque alteri praedicitur, quando ab uno tantum facta fuit, & ad alterius notitiam non pervenit, et ab altero solum animo decipiendi alium fuit facta.
- 31 Ex copula carnali voluntarie subsequuta ad perficiendum, & validandum matrimonium illa mediante, quid presumatur, et quid eo ea, non obstante protestatione contraria, effectus matrimonij operetur.
- 32 Ex copula carnali voluntaria numquid ad perficiendum, & validandum matrimonium consensus utriusque partis presumatur.
- 33 Matrimonium absque consensu vero, vel presumpto non potest dici verum contractum.
- 34 In matrimonio presumpto non utriusque partis consensus, sed unius tantum praesumitur.
- 35 Protestatio mutua contraria matrimonio contrahendo, quando verum sit, quod sequuta copula non impediat matrimonium iuris consequitum.
- 36 Fictio in equitate fundata esse debet.
- 37 Consensus ex copula ad perficiendum matrimonium, quomodo praesumatur.
- 38 Nuptiae & inuite, & iniuste malos eventus parere solent.

E P I T O M E.

MATRIMONIUM efficax, & irrevocabile factum non dici, quoniam duo iuvenes amoris, & libidinis causa ante omnem actum matrimonij, seu sponsaliorum se invicem carnaliter cognoscentes, & in tali coitu fornicatorio perseverantes, facta prius ex causa iusta metus mutuo, & cōi consensu, & cum iusto, ac per verba pignantia, & futurum respicientia protestatione contraria matrimonio contrahendo, postea infra breve tempus matrimonium per verba de presenti publice, & solemniter de facto contraxerunt, & sicuti prius consueverant, etiam post se carnaliter cognoverunt, hic ostenditur.

C O N S I L I U M XXXV.

DVO iuvenes Iulius, & Menica nobilitatis, ac conditionis diversae, mutuo capti amore sapissimè clam se carnaliter coniunxerunt: re patefacta, ambo concorditer, & communi consensu iusta causa expressa per verba pra-

gnantia futurum concernentia, & cum iuramento protestati fuerunt, prout in prima protestatione continetur: deinde per intervallum sex, aut septem dies matrimonium per verba de presenti publice, & solemniter de facto contraxerunt, & modico interveniente tempore eorum approbando priorem protestationem, simili consensu, & iusto aliam protestationem fecerunt: interim tam post primam, quam post secundam protestationem, & ante, & post matrimonium, ut supra, de facto contractum matrimonium fecerunt. Et pro parte affirmativa plura videri facere, & in primis, quod in iis, quae dependent a voluntate duorum, protestatio est a parte acceptata, non impedit actum trium postea ex intervallo factum, sensit Bar. & cōiter Doct. sequuntur in l. pacta novum. in ult. verb. ibiq; Moder. C. de pact. Bart. Alex. & alij in l. qui in aliena. §. celsus. ff. de acq. her. Bar. & Moder. in l. non solum. §. morte. in 3. & §. col. ff. de nou. ope. nunc. Nec sufficeret, si verba protestationis haberet tractum de futuro, nisi essent generalia, & multum pingua, ut fuit de mente Bar. in d. §. celsus. & ceterius post Bar. declarant Moder. in d. §. morte. in 5. col. ibi tu autem considera &c. Et si ex intervallo actus de abscq; dubio fieri, qui fit post quinque, vel sex dies, argu. l. i. §. i. & l. continuus. in prin. ff. de verb. obl. l. in duobus. in prin. l. duos. in fi. ff. de duob. reis. l. ratum. ff. de solu. & Bar. in l. legem. in ult. col. C. de pact. ¶ Secundo adduco glo. in c. tua nos. in verb. in mulierem. extra de spons. quae voluit per protestationem generalem, & tractum ad futurum habentem matrimonium postea solemniter contractum non impediri. ¶ Tertio facit glo. notab. in c. per tuas. de condi. appoi. in glo. magna. circa med. ubi si post sponsalia, sub conditione contracta facta esset protestatio, quod per copulam subsequentem non intelligatur matrimonium contractum, non tollitur iuris consequitum, quin copula matrimonium praesumptum inducat, & hoc ubi volunt omnes canonistae, & do. Anto. in c. veniens. l. 2. de sponsa. glo. i. in clem. gratiae. de rescrip. c. sollicitudinem. de appella. & argumen. eorum, quae habentur in c. cum M. Ferrarien. de constitu. Nam huiusmodi protestatio tanquam turpis, & fouens fornicationem, & non habens iustam causam non debet impedire matrimonium iuris consequitum, ut ibi per Dom. Anton. Multo magis itaque hoc dicendum est, quando huiusmodi protestatio praecessit copulam, quae matrimonium contractum solemniter, & per verba de presenti sequuta foret, quia in habentibus symbolum facilius est transitus. c. quod in dubijs cum ibi not. de consuecl. vel alt. l. in rem. §. item quae cunque. ff. de rei vend. ¶ Quarto facit doctrina dom. Ant. de But. in d. c. tua nos. de spons. ubi inquit, si quod quando praecedat protestatio generalis, & futurum respiciens derogatoria matrimonij sequentis, si ab utraque parte fuit acceptata, impedit matrimonium postea publice contractum, si non sequuta sint nisi verba apta ad matrimonium. argu. l. i. §. item si praedixerit. ff. nau. caup. stab. & eorum, quae ponit Bart. in d. l. non solum. §. morte. in materia protestationis certificatio, & per dom. Ant. & alios in d. c. cum M. sed si ultra verba apta ad matrimonium sequuta esset copula, tunc protestatio velut turpis ordinata ad inducendam copulam fornicatoriam non valeret, nec matrimonium iuris consequitum impediret: & dicunt Doct. veluti refert d. Ant. quod etiam si in casu isto protestatio esset iusta causa uestita, nihilominus ex quo ultra verba sequuta esset copula, protestatio non impediret effectum matrimonij, quoniam ut euitetur peccatum, & turpi-